

Nr 4.

Första kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande i anledning av väckt motion angående viss omläggning av det offentliga utredningsväsendet.

I en inom första kammaren väckt, till dess allmänna beredningsutskott hänvisad motion, nr 346, har herr *Englund* hemställt, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande möjligheten att omlägga det offentliga utredningsväsendet i den riktning som i motionen angivits.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. Det statliga kommittéväsendet har under de senaste årtiondena upprepade gånger gjorts till föremål för översyn. Olika synpunkter ha härvid varit vägledande.

Till följd av kommittéväsendets utveckling under krigsåren ökades svårigheterna att överblicka och samordna de olika utredningarna. I syfte att ernå större planmässighet och effektivitet i utredningsarbetet tillkallades i början av år 1946 en utredningsman (borgmästaren K. E. Rosander) med uppdrag att företaga en allmän översyn på förevarande område. Översynen, som fick karaktären av en rationaliseringsundersökning, innefattade dels en granskning av varje särskild utredning, dels på denna granskning grundade överväganden rörande kommittéväsendets allmänna anordnande. Såsom det betydelsefullaste resultatet av de förenämnda allmänna övervägandena torde böra betecknas förslaget, att inom Kungl. Maj:ts kansli skulle inrättas en särskild avdelning med uppgift att, till tjänst för departementen vid utredningars igångsättande och för pågående kommittéutredningar, verka samordnande inom hela det statliga utredningsarbetet. Genom att den ifrågasatta avdelningen ägde överblick ej endast över redan verkställda utredningar och deras resultat utan även över pågående utredningar och därunder sammanbragt material, skulle kunna undvikas, att tvenne utredningar grepe in i varandra och att dubbelarbete ägde rum. Avdelningen skulle vidare medverka till att utredningar bedreves i lämplig tidsföljd, biträda vid utformningen av direktiv för tillämnade utredningar. o. s. v.

I 1947 års statsverksproposition (bil. 2, för flera huvudtitlar gemensamma frågor) förklarade sig chefen för finansdepartementet i likhet med utredningsmannen anse, att ett samordnande och övervakande organ skulle ha en uppgift att fylla inom kommittéväsendet. Frågan om konstruktionen av och de närmare arbetsformerna för ett dylikt organ ansågs emellertid behöva ytterligare övervägas.

I riksdagens med anledning av förenämnda proposition avgivna skrivelse

(nr 56) ansåg sig riksdagen icke böra framlägga synpunkter i fråga om ytterligare åtgärder för nedbringande av utgifterna för utredningsväsendet och förenkling av kommittéarbetet med hänsyn till pågående överväganden av frågan om ett samordnande och övervakande organ för kommittéväsendet. 1947 års riksdagsrevisorerna togo emellertid i sin berättelse upp kommittéfrågan och förordnade en översyn. Statsutskottet hemställde i utlåtandet (nr 153/1948) över vad revisorerna anfört samt två i ämnet väckta motioner, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om översyn av kommittéväsendet. Detta blev även riksdagens beslut. Revisorerna, motionärerna och statsutskottet uppehöll sig huvudsakligen vid frågan om nedbringande av statsverkets kostnader för kommittéväsendet och återhållsamhet vid igångsättande av nya utredningar men betonade även angelägenheten av att uppmärksamhet ägnades frågan om införande av rationellare arbetsformer och om kommittéväsendets allmänna anordnande. Kungl. Maj:t uppdrog åt 1949 års rationaliseringsutredning att vid fullgörande av sitt uppdrag beakta vad statsutskottet i sitt utlåtande anfört. Rationaliseringsutredningen kommer inom den allra närmaste tiden att framlägga sitt betänkande. I detta kommer — enligt vad utskottet erfarit — att framläggas förslag rörande en samordnande och övervakande central för kommittéväsendet.

Motionären syftar väsentligen längre eller till varaktiga forskningsorganisationer med tillgång till aktuellt inhemskt och utländskt kunskapsstoff och nämner flera omstridda spörsmål ägnade att inom sådana institutioner utgöra föremål för fortlöpande undersökningar. Ett utbyte av statens i tillfälliga kommittéer bedrivna utredningsverksamhet på olika områden mot utredningar inom dylika institutioner skulle enligt motionären ge ett överlägset resultat. Motionären tänker sig att vid utbyggandet av en sådan forskningsinstitution ett övervägande skulle ske av en samordning av arbetet inom institutionen och de tillfälliga kommittéer, som även i fortsättningen kunde vara behövliga för utredning av mera speciella spörsmål inom det större, mera principiella området.

Frågan om en samordnande och övervakande central för statens utredningsväsende lärer bli föremål för övervägande efter framläggandet av rationaliseringsutredningens betänkande, och härvid torde tillfälle yppa sig till en närmare prövning även av motionärens önskemål. Utskottet hemställer därför,

att motion nr 346 ej måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 23 februari 1950.

På utskottets vägnar:

BERNHARD NÄSGÅRD.

Närvarande: herrar Näsgård, Sandberg, Andersson, Birger, Nilsson, Ernst Hjalmar, Johannesson, Eriksson, Einar, Ericsson, Carl Eric*, Göransson*, Hesselbom, Persson, Karl, Nilsson, Hjalmar* och Englund.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr Englund.
